

MENESTYS TEHDÄÄN YHDESSÄ

KESKEISET TAVOITTEEMME
HALLITUSKAUDELLE 2019-2023

 SIVISTA
SIVISTYSTYÖNANTAJAT

MENESTYS TEHDÄÄN YHDESSÄ

Suomen hyvinvointi ja kasvu syntyvät osaamisesta ja sivistyksestä

- Koulutus- ja tutkimusinvestoinnit maailman kärkitasolle
- Perustaitoja ja -tutkimusta ei saa laiminlyödä, panostuksia myös uuteen ja tuntemattomaan
- Jatkuvan oppimisen käytänteet, kannustimet ja rahoitus kuntoon

Koulutusjärjestelmää tulee kehittää kokonaisuutena

- Koulutuspolitiikan tulee olla ennakoitavaa ja pitkäjänteistä
- Vähemmän sääntelyä ja ohjausta oppilaitoksille ja korkeakouluille — tulokset ratkaisevat, ei keinot
- Luodaan edellytykset monipuoliseen yhteistyöhön oppilaitosten, koulutusasteiden ja työ- ja elinkeinoelämän välillä

Tekijöitä työlle ja osaamisen kehittämistä yksilöllisiin tarpeisiin

- Oppilaitokset ja korkeakoulut tarjoavat joustavasti jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia
- Opinnot modulaarisiksi
- Tukea tarvitsevat ja erityistä lahjakkuutta osoittavat voivat edetä yksilöllisesti

Koulutuksen järjestäminen läpinäkyväksi ja vertailtavaksi

- Koulutuksen kustannukset tulee saada yhteismitallisiksi
- Rahoitus maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjille
- Otetaan säätiön, osakeyhtiön ja yhdistyksen toimintamallit käyttöön ammatillisessa- ja lukiokoulutuksessa sekä vapaassa sivistystyössä

Tieto avoimesti yhteiskunnan käyttöön

- Julkisin varoin tuotettu tutkimus- ja koulutustieto ja -aineisto laajasti hyödynnettäväksi
- Avoimiin toimintatapoihin ja tiedonjakamiseen kannustetaan kaikilla koulutusasteilla
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen hyvät käytännöt koskemaan myös koulutusta

SUOMEN HYVINVOINTI JA TALOUSKASVU SYNTYVÄT OSAAMISESTA JA SIVISTYKSESTÄ

Nykytilanne

Koulutukseen ja tutkimukseen suunnattua valtion rahoitusta on leikattu koko vuosikymmenen ajan. Nimellisesti bruttolleikkaukset lähentelevät 1,5 mrd. euroa – 12 prosenttia koulutusmenoista.

Koulutuksen ja tutkimuksen menoista 60-70 prosenttia on henkilöstömenoja.

Koulutuksen järjestäjiin vahvasti painottunut rahoituksen niukkeneminen on väistämättä näkynyt henkilöstön määrässä sekä opetuksen määrässä ja laadussa.

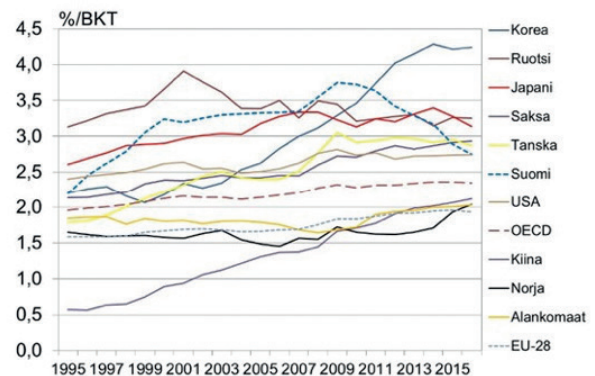
Koulutus ja tutkimus ovat investointeja.

Osin epävarmat tuotot tulevat myöhemmin.

Koulutus- ja tutkimuspanostuksilla nostetaan tuottavuutta, turvataan työllisyyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä rakennetaan yhteiskunnallista yhtenäisyyttä.

Suomalaisen hyvinvoinnin edellytys on oikea ja huipputasoa oleva osaaminen, jolle perustuvat yhteiskunnan toiminnot ja menestys kansainvälisessä kilpailussa.

T&K-panostus suhteessa BKT:hen, OECD

Sivistystyönantajien ratkaisuehdotuksia

- Rohkeita ja ennakoituja lisäpanostuksia osaamisen ja innovaatioiden kehittämiseen.
- T&K-kokonaispanostus on nostettava 4 prosenttiin BKT:stä.
- Julkinen panostus koulutukseen tulee nostaa 6,5 prosenttiin BKT:stä seuraavan 10 vuoden aikana.
- Määrärahojen indeksi- ja kustannustarkistukset on toteutettava täysimääräisinä.
- Koulutuksen järjestäjille laajempi mahdollisuus liiketoimintaperusteiseen toimintaan lakisääteisen toiminnan rinnalla.

Vaikutusarvioita

T&K-panostus tarkoittaisi 9,2 mrd. euroa ja koulutuksen julkinen panostus 15 mrd. euroa vuoden 2018 tasolla mitattuna. Lisäpanostus olisi kokonaisuudessaan vajaat 3 mrd. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä 2 mrd. euroa koulutukseen.

Panostuksilla tavoitellaan työllisyysasteen nousua yli 75 prosenttiin tulevan hallituskauden aikana ja luodaan edellytykset työllisyysasteen nousuun yhä korkeammaksi pidemmällä tähtäimellä. Panostuksilla mahdollistetaan tuottavuuden nousu, maailmanluokan innovaatiot, julkisen talouden kestävyys ja hyvinvoinnin kasvu.

KOULUTUSJÄRJESTELMÄÄ TULEE KEHITTÄÄ KOKONAISUUTENA

Nykytilanne

Koulutuspolitiikasta puuttuu pitkän aikavälin tavoite ja yhteinen suunta. Äkilliset muutokset vaikeuttavat opiskelijoiden tulevaisuuden suunnitelmia. Korkeakoulujen ja oppilaitosten toimintaympäristö ei ole riittävän ennustettava.

Suomalaista koulutusta on kehitetty aktiivisesti. Kehittämisessä tulee huomioida vielä paremmin kokonaisuus ja eri koulutusasteiden väliset riippuvuudet sekä yhteistyön mahdollisuudet.

Koulutuslainsäädäntö sisältää valtavan määrän sääntelyä ja ohjausta. Koulutusalan toimijat ovat myös työnantajia ja niitä koskevat samat työlainsäädännön velvoitteet kuin muitakin työnantajia.

Sivistystyönantajien ratkaisuehdotuksia

- Koulutuspolitiikan tulee olla pitkäjänteistä yli hallituskausien.
- Laaditaan kansalliset koulutuksen ja osaamisen tavoitteet.
- Selvitetään, miten eri ministeriöiden välistä yhteistyötä voidaan parantaa, jotta se tukee nykyistä paremmin työelämän tarpeisiin perustuvaa oppimista.
- Hallituksen esityksissä tulee ennakoida mahdolliset vaikutukset osaamistarpeisiin.
- Tiukkaa normiohjausta ei tarvita. Korkeakouluille ja oppilaitoksille tulee antaa mahdollisuudet toimia riittävän autonomisesti tavoitteen saavuttamiseksi.
- Työlainsäädännön joustavuutta tulee lisätä sekä mahdollistaa työnantajan ja työntekijöiden tarpeista lähtevä sopiminen.
- Työ- ja elinkeinoelämälle on lisättävä kannustimia tehdä yhteistyötä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Innovaatioseteli tulee ulottaa koskemaan kaikkia koulutusasteita.

Esimerkki

Vuonna 2011 otettiin yliopistolaissa käyttöön ns. yliopistoindeksi tarkoituksena ottaa huomioon yleistä kustannustason nousua. Indeksä on maksettu kahtena vuonna (2011 ja 2014), muina vuosina se on joko puolitettu tai leikattu kokonaan pois. Ammattikorkeakoulujen vastaavaa indeksä ei ole maksettu kertaakaan täysimääräisenä nykyisen lainsäädännön aikana.

Vaikutusarvioita

Tuloksellisuus kasvaa ennakoitavuuden, yhteistyön ja parhaiden käytäntöjen sekä kasvavan osaamisen myötä. Osaamistarpeisiin kyetään vastaamaan paremmin ja työttömyysjaksot lyhenevät.

Innovaatiosetelin laajentamisen arvioitu kustannusvaikutus 30 milj. euroa.

TEKIJÖITÄ TYÖLLE JA OSAAMISEN KEHITTÄMISTÄ YKSILÖLLISIIN TARPEISIIN

Nykytilanne

Digitalisaatio, tekoäly ja työn murros muuttavat kokonaisia toimialoja sekä työntekijöiltä vaadittavia ominaisuuksia. Työnantajien tarpeet ja osaamisvaatimukset vaihtelevat.

Osaamistarpeiden muutokset edellyttävät yksilöiltä kykyä jatkuvaan ja joustavaan oppimiseen. Myös tutkintoa pienempiä osakokonaisuuksia tulee voida suorittaa nykyistä joustavammalla tavalla, tarvittaessa myös koulutusasteiden välillä.

Tällä hetkellä opiskelija ei välttämättä pysty etenemään opinnoissaan haluamallaan tahdilla, mikäli tahti poikkeaa ns. valtavirrasta.

Kilpailu osaajista on yhä globaalimpaa ja myös Suomi tarvitsee ulkomaista työvoimaa yhä enemmän tulevaisuudessa.

Sivistystyönantajien ratkaisuehdotuksia

- Parannetaan erilaisten oppijoiden valmiuksia aikaistamalla esiopetukseen osallistumista vuodella.
- Henkilökohtaisia opintopolkuja pitää kehittää kaikilla koulutusasteilla. Enemmän tukea tarvitsevien sekä erityistä lahjakkuutta osoittavien tulee voida edetä nykyistä paremmin omien edellytysten mukaisesti.
- Oppilaitosten ja korkeakoulujen on pystyttävä tarjoamaan joustavasti jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia.
- Opinnot on voitava toteuttaa jatkossa aiempaa useammin modulaarisesti.
- Jatkuvan oppimisen rahoitus tulee saada nykyistä laajemmalle pohjalle. Rahoituksen pirstaloitumisen ja byrokratisoitumisen tulee loppua.
- Työperusteista maahanmuuttoa tulee edistää ja varmistaa koulutuksen järjestäjien mahdollisuudet tukea maahanmuuttajien työllistymistä.
- Toimintamallien tulee tukea organisaatioiden sekä yksilön vastuunottoa oppimisesta.

Vaikutusarvioita

Rakenteellisilla ja toiminnallisilla uudistuksilla nostetaan toiminnan tuloksellisuutta, nopeutetaan keskimääräisiä valmistumisaikoja ja nostetaan työllisyyttä.

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN LÄPINÄKYVÄKSI JA VERTAILTAVAKSI

Nykytilanne

Julkisen talouden seurannan ja tehokkuuden kannalta on tärkeää, että julkisesti rahoitettujen palveluiden kustannuksia pystytään vertailemaan.

Koulutukseen osoitettu rahoitus ei ole korvamerkattua. Osalla koulutuksen järjestäjistä on sekä verotusoikeus että muita tehtäviä. Koulutuksen kustannukset eivät ole vertailtavissa eri järjestäjien kesken.

Usealla koulutusasteella oppilaitoksista suurin osa toimii jo nyt yksityisessä muodossa (oy, säätiö, rekisteröity yhdistys). Ne eivät voi jakaa voittoa omistajilleen eikä niillä ole verotusoikeutta.

	Yhteensä	Yksityiset	Valtio	Kunta	Kuntayhtymä
Perusopetus	413	102	9	292	10
Lukiot	271	44	3	218	6
Kansanopistot	76	68	0	2	6
Kansalais- ja työväenopistot	177	24	0	150	3
Urheiluopistot	11	10	0	0	1
Kesäyliopistot	20	15	0	1	4
Opintokeskukset	12	12	0	0	0
Taiteen perusopetus	121	65	0	53	3
Ammatillinen koulutus	150	103	2	9	36
AMK	23	23	0	0	0
Yliopistot	14	14	0	0	0

Koulutuksen järjestäjien lukumäärät 2017, Vipunen, OPH

Sivistystyönantajien ratkaisuehdotuksia

- Koulutuksen kustannusten mittaaminen tulee saada yhtenäiseksi ja läpinäkyväksi.
- Muutetaan lainsäädäntöä siten, että se edellyttää yksityisten toimintamuotojen (säätiö, osakeyhtiö ja yhdistys) käyttöönottoa ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa sekä vapaassa sivistystyössä.
- Rahoitus tulee maksaa suoraan koulutuksen järjestäjälle, jolloin se kohdentuu tarkoitukseensa.
- Tuleva maakuntaudistus ei saa muuttaa koulutuksen rahoitus- tai järjestämismallia.
- Kasvupalvelu-uudistuksessa tulee varmistaa kilpailuneutraliteetin toteutuminen ja laadun painottaminen kilpailutuksissa.

Vaikutusarvioita

Rakenteellisten uudistusten myötä kyetään panostukset suuntaamaan entistä paremmin.

Kustannuksia voidaan hyötyjen lisäksi seurata ja vertailla. Toiminnan tuloksellisuudelle ja tuottavuudelle on paremmat edellytykset.

TIETO AVOIMESTI YHTEISKUNNAN KÄYTTÖÖN

Nykytilanne

Uuden oppiminen ja kehittäminen edellyttää, että aiempi tieto ja osaaminen on avoimesti saatavilla ja hyödynnettävissä.

Jotta koulutus- ja tutkimusjärjestelmässämme on paras osaaminen käytössä, meidän tulee olla hyvin verkottuneita, kykeneväisiä yhteistyöhön ja valmiita jakamaan osaamistamme.

Digitalisaation myötä avoimuus ja yhteistyö koulutuksessa voisi olla mahdollista uudessa laajuudessa.

Suomi on edelläkävijä avoimessa tieteessä ja tutkimuksessa. Meillä on kaikki edellytykset olla sitä myös koulutuksessa.

Sivistystyönantajien ratkaisuehdotuksia

- Opetusmateriaalien ja tutkimusaineistojen avoin jakaminen ja hyödyntäminen koulutuksen ja tutkimuksen normiksi.
- Tuodaan Unescon suositusten mukaisesti julkisella rahoituksella tehty opetusmateriaali avoimesti saataville.
- Avoimen koulutuksen ja tutkimuksen tukeminen valtionhallinnon yhteiseksi periaatteeksi.
- Annetaan oppilaitoksille automaattinen rinnakkaisoikeus hyödyntää niiden rahoituksella tehtyjä opetusmateriaaleja toiminnassaan. Tehdään tarvittavat täsmennykset tekijänoikeuslainsäädäntöön.
- Käynnistetään avoimen koulutuksen toimintaohjelma, jolla:
 - kehitetään avoimuutta ja jakamista tukevaa toimintakulttuuria
 - lisätään tietoisuutta ja koulutusta avoimista toimintatavoista, edistetään avoimuuden vaatimia teknisiä valmiuksia ja tuetaan tarvittavan osaamisen syntyä.

Vaikutusarvioita

Avoimuus lisää koulutuksen ja tutkimuksen laatua, vaikuttavuutta ja tuottavuutta sekä synnyttää uusia oivalluksia.

Avoimuus lisää koulutuksen saavutettavuutta ja tasavertaisia mahdollisuuksia.

Avoimen koulutuksen toimintaohjelmalla luodaan pohjaa avointen toimintatapojen juurtumiselle. Ohjelman kustannusarvio hallituskaudelle on 10 milj.€.

KOULUTUS / TUTKIMUS / LUOVUUS

 SIVISTA
SIVISTYSTYÖNANTAJAT